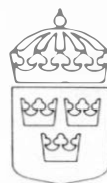

Förslag till riksdagen

1985/86:11

Fullmäktiges i riksbanken förslag om ändring i sekretesslagen (1980:100) m. m.

Förs.
1985/86:11

Fullmäktige i riksbanken har 1985-09-05 beslutat att införa ett heltäckande rapporteringssystem för betalningar från utlandet. I denna skrivelse framläggs förslag till härav föranledda ändringar i sekretesslagen och i valutaförordningen.

Dnr 85-191-002

Allmän bakgrund

Den svenska betalningsbalansstatistiken har sedan länge mycket stora brister. En förbättring måste komma till stånd. Den ekonomiska politiken måste föras under ständig observation av och med hänsyn tagen till betalningsbalansutvecklingen; och alldeles särskilt så under perioder av extern obalans. För att i rätt tid ekonomiskt-politiska åtgärder skall kunna insättas måste därför tillförlitliga och aktuella uppgifter föreligga om utvecklingen av betalningarna till och från utlandet. Nuvarande brister härvidlag sammanhänger väsentligen med att valutaföreskrifterna, på vilka rapporteringen av utlandsbetalningarna grundas, sedan 1961 undantagit varuexportbetalningarna från rapporteringsskyldighet. Detta har medfört att också mottagare av andra typer av betalningar (tjänstebetalningar, kapitalbetalningar) underlåter att rapportera dessa. Statistiken över tjänstebetalningarna från utlandet måste därför korrigeras med hjälp av särskilda enkäter. Resultaten av dessa blir emellertid tillgängliga först med betydande eftersläpning och har en stor osäkerhet. I enkäterna kan ej heller betalningarna fördelas mellan olika länder och valutor.

Att exportbetalningar ej behöver rapporteras har även medfört att någon egentlig valutakontroll ej kan upprätthållas i vad avser betalningar från utlandet. Det är alltid möjligt för en betalningsmottagare att undandra sig den prövning som skall ske av tjänstebetalningar och kapitalbetalningar genom att avstå från att rapportera mottagen betalning. Så sker också i mycket betydande omfattning. Visserligen är säkerligen det stora flertalet betalningar som oriktigt förblir orapporterade i och för sig korrekta. Men häribland döljer sig naturligtvis också de tveksamma liksom de direkt otillåtna betalningarna som därigenom undandras varje möjlighet till kontroll.

Sedan länge har alltså varit angeläget att utvidga rapporteringen av betalningar från utlandet såväl för att kunna upprätta en snabbare och mera korrekt betalningsbalansstatistik som för att återupprätta möjligheterna till kontroll över betalningar från utlandet. Sedan rapporteringen av betalning-

arna till utlandet omlagts genom användande av datamedium i stället för blanketter och rutinerna härmed blivit inarbetade, har fullmäktige därför ansett tiden mogen att introducera ett motsvarande heltäckande rapporteringssystem även vad beträffar betalningar från utlandet. Det systemförslag som i detta syfte utarbetats inom riksbanken innebär att valutabankerna månadsvis skall rapportera alla slag av betalningar från utlandet på magnetband till riksbanken. I en första rapportering (basrapporteringen) lämnas de uppgifter om mottagen betalning som är tillgängliga för valutabanken (datum, betalningsmottagare, valuta och belopp). I en senare rapportering (kompletteringsrapportering) tilläggs de uppgifter som måste inhämtas från betalningsmottagaren (betalningens art, betalningsavsändare och dennes domicilland). Kompletteringsuppgifterna skall lämnas till valutabanken som vidarebefordrar dem till riksbanken men det är riksbanken som skall bevaka att uppgifterna inkommer från betalningsmottagaren.

Systemförslaget har remitterats till närmast berörda instanser och remissyttranden har inkommit från Bankföreningen, PKbanken, Föreningsbankernas Bank, Sparbanken Skåne, Sparbankernas Bank, Postgirot, Industriförbundet, Företagens Uppgiftslämnardelegation, Betalningsbalansdelegationen, Valutakommittén och Kommerskollegium. Remissutfallet kan sägas ha varit blandat. Här skall endast sammanfattningsvis konstateras att man samfällt vitsordar behovet av förbättrad betalningsbalansstatistik men att meningarna är delade huruvida en sådan bör baseras på ett rapporteringssystem eller på enkäter. Behovet av förbättrad valutakontroll diskuteras ej närmare men från flera håll kritiseras den belastning en fullständig rapporteringsskyldighet skulle medföra för företagen. Sekretesskyddet för avgivna anmälningar bedöms av Bankföreningen och Industriförbundet som helt otillräckligt. Samma organisationer ifrågasätter om valutaregleringen över huvud taget ger lagstöd för en så omfattande rapportering som systemförslaget innebär. Företagens uppgiftslämnardelegation anser därtill statsrättsligt tveksamt om en bank över huvud taget kan utöva myndighet och sålunda påläggas avsedda uppgifter.

Fullmäktige bedömer som oundgängligt nödvändigt att förbättra betalningsbalansstatistiken. Systemförslaget möter detta krav på ett tillfredsställande sätt. Samtidigt vinnas den förbättring av valutakontrollen som får anses nödvändig oavsett vilken stramhet valutaregleringen har. Sammankopplingen av betalningsbalansstatistik- och kontrollintressena görs på ett praktiskt och totalt sett resursbesparande sätt. Fullmäktige finner därför systemförslaget förtjänt av att genomföras.

Det av fullmäktige sålunda i princip antagna systemförslaget förutsätter emellertid för sitt genomförande ställningstagande från riksdagen i några avseenden.

För det första måste den från remissinstanserna framförda kritiken mot valutaregleringens sekretessbestämmelser tas på allvar. Det lär inte kunna ifrågakomma att ålägga företagen en så omfattande rapporteringsskyldighet utan att sekretesskyddet förbättras för lämnade uppgifter.

Vidare har den lagliga grunden för genomförande av systemförslaget liksom för delegering av förvaltningsuppgifter till banker ifrågasatts. Dessa uppfattningar redovisas med förslag till viss komplettering av valutaförordningen.

Gällande rätt

Enligt 9 kap. 5 § första stycket sekretesslagen (1980:100) gäller sekretess hos riksbanken ”i ärenden om tillståndsgivning eller tillsyn enligt valutalagstiftningen för uppgift om enskilda personliga eller ekonomiska förhållanden, om det kan antas att den enskilde lider skada eller men om uppgiften röjs”.

Regeln innebär att sekretessen i valutaärenden styrs av vad som brukar kallas ett rakt skaderekvisit. Presumtionen är därmed för offentlighet. Endast när det kan antas att utlämnande av uppgifterna medför en ekonomisk skada eller en integritetskränkning gäller sekretess för uppgifterna.

Det ligger i sakens natur och har också vid tillkomsten av sekretesslagen uttryckligen framhållits att prövningen av om ett skaderekvisit är uppfyllt alltid måste innefatta ett visst mått av skönmässighet. Prövningen vid ett rakt skaderekvisit grundas i allmänhet på om offentliggörande av uppgifter av det slag varom fråga är typiskt sett kan antas medföra skada eller men. Är så icke förhållandet lämnas uppgifterna ut.

I sekretesslagen finns också bestämmelser med ett s. k. omvänt skaderekvisit, som innebär att presumtionen vid skadeprövningen är för sekretess. Sekretessen är då huvudregel för många av de uppgifter som förekommer. Regeln formuleras i allmänhet så att sekretess för en uppgift gäller, om det inte står klart att uppgiften kan röjas utan att den enskilde lider skada eller men.

Exempel finns också i sekretesslagen på en än mer långtgående sekretess, s. k. absolut sekretess. Vid absolut sekretess gäller sekretesskyddet för uppgifterna utan någon föregående skadeprövning. Sådana regler gäller t. ex. inom skatteområdet liksom i riksbankens bankrörelse.

Systemförslaget och remissyttrandena däröver

I systemförslaget för rapportering av betalningar från utlandet har sekretessfrågorna särskilt uppmärksammats. Det påtalas att med nuvarande regler kan sådana uppgifter om företags betalningar från utlandet som av företagen betraktas som affärshemligheter komma att offentliggöras. Med hänvisning härtill diskuteras möjligheterna att förstärka sekretesskyddet antingen genom att införa absolut sekretess eller sekretess med ett omvänt skaderekvisit. I valet häremellan har man i systemförslaget stannat för det förstnämnda alternativet.

Vid remissbehandlingen har Bankföreningen med instämmande av PKbanken och Föreningsbankernas Bank liksom Industriförbundet och Betalningsbalansdelegationen särskilt tagit upp sekretessfrågorna.

Enligt Industriförbundet borde en förstärkning av sekretesskyddet inom valutaregleringen redan vara genomförd och förbundet anser att inte ens det föreslagna absoluta sekretesskyddet är tillräckligt för de ytterst hemliga uppgifter som kommer att lagras i de svenska myndigheternas register om systemförslaget genomförs.

Bankföreningen, PKbanken och Föreningsbankernas Bank tillstyrker i och för sig förslaget att förstärka sekretesskyddet men anser förslaget otillräckligt.

Förs. 1985/86:11

Betalningsdelegationen anför:

Sekretessfrågorna är av stor betydelse inte minst för uppgiftslämnarens förtroende till ett statistiksystem av detta slag. Företag och andra skall kunna lita på att lämnade uppgifter ej används för ovidkommande ändamål som kan påverka företagets konkurrenssituation etc. Ett förstärkt sekretesskydd kan dessutom bidra till att förbättra kvaliteten på lämnade statistiska uppgifter. Delegationen finner det därför angeläget att sekretessfrågorna går att lösa i enlighet med förslaget, dock att den bästa lösningen ur en snävt statistisk synpunkt hade varit ett 100 %-igt sekretesskydd mot andra användningar än det rent statistiska.

Förslag

Det nu föreslagna rapporteringssystemet liksom det tidigare införda avseende betalningar till utlandet medför att de uppgifter som blir tillgängliga i handlingar inom valutaregleringen blir betydligt fler till antalet och därmed totalt sett mer känsliga än tidigare varit förhållandet. Detta sammanhänger med att den på magnetband grundade betalningsrapporteringen ger en fullständig överblick av ett företags affärsförbindelser med utlandet. Inhämmande av uppgifter om betalningar från utlandet kan lätt leda till skada särskilt för företagen. Därför ansluter sig fullmäktige till Bankföreningens, Industriförbundets och Betalningsbalansdelegationens uppfattning att systemen för rapportering av betalningar till och från utlandet förutsätter att de insamlade uppgifterna kan ges ett bättre sekretesskydd än det som följer av nuvarande regler. Vidare anser fullmäktige att samma regler bör gälla till skydd för både företag och privatpersoner.

Å andra sidan bör inte råda mera sekretess än nödvändigt. Fullmäktige finner det sålunda inte skäligt att föreslå att absolut sekretess införs inom valutaregleringen. En rimlig avvägning mellan intressena av offentlighet och sekretess synes vara att basera sekretesskyddet inom valutaregleringen på ett s. k. omvänt skaderekvisit. Sekretess skulle då gälla i valutaärenden för uppgifter om enskilds personliga eller ekonomiska förhållanden, om det inte står klart att uppgiften kan röjas utan att den enskilde lider skada eller men. Utgångspunkten vid skadeprövningen blir då att sekretess gäller för uppgifterna. Särskilt av företag lämnade uppgifter lär därmed med hänsyn till risken för ekonomisk skada i allmänhet komma att omfattas av sekretess i riksbanken.

Vad gäller privatpersoner torde det vara mindre vanligt att offentliggörande av uppgifter om dessas betalningar till eller från utlandet kan medföra risk för skada eller men. Sekretessen för sådana uppgifter blir därmed i praktiken inte så omfattande som för företagsuppgifter.

Ett speciellt problem uppkommer då riksbanken lämnar sekretesskyddade uppgifter till en annan myndighet. Sekretesslagen utgår nämligen såsom huvudprincip från att sekretess inte automatiskt följer med när en uppgift lämnas mellan myndigheter. Uppgifter i valutaregleringsärenden, som efter lagändring skulle åtnjuta förstärkt sekretess i riksbanken, skulle alltså riskera

att hos annan myndighet ej längre komma att omfattas av samma stränga sekretesskydd. Att märka är emellertid att riksbanken har ett mera utvecklat informationsutbyte endast med skattemyndigheter och med tullverket. För skattemyndigheter gäller absolut sekretess och för tullverket omvänt skaderekvisit, dvs. samma sekretess som nu föreslås för riksbanken. I det alldeles övervägande antalet fall när sekretesskyddade uppgifter lämnas från riksbankens valutaavdelning till annan myndighet kan därmed någon försämring av sekretesskyddet ej uppkomma. För de enstaka fall när överlämnande av uppgift till annan myndighet övervägs, t. ex. till kronofogdemyndighet, får risken för offentlighetsskada vägas in och bör därmed kunna föranleda att om sådan risk föreligger utlämnande vägras.

Laglig befogenhet att föreskriva rapporteringsskyldighet m. m.

Bankföreningen hävdar att riksbanken saknar laglig grund för att ålägga företagen en uppgiftsskyldighet av det slag som föreslås i det aktuella systemförslaget. Resonemanget är i huvudsak följande.

Enligt 8 kap. 7 § regeringsformen kan regeringen efter bemyndigande i lag genom förordning meddela föreskrifter om bl. a. in- eller utförsel av pengar. Om sådant bemyndigande lämnas, kan riksdagen enligt 11 § i samma kapitel uppdra åt förvaltningsmyndighet under riksdagen att meddela bestämmelser i ämnet.

Regeringen har med tillämpning av 8 kap. 7 § regeringsformen utfärdat valutaförordningen och därvid genom 13 § denna förordning gett riksbanken befogenhet att ålägga var och en i riket att lämna uppgift angående bl. a. sina utländska betalningsmedel, fordringar och värdepapper här i landet samt sina tillgångar och skulder i utlandet.

Vidare har riksdagen med tillämpning av 8 kap. 11 § regeringsformen genom 6 § valutalagen uppdragit åt riksbanken att "meddela närmare föreskrifter rörande tillämpningen av meddelat förordnande" (dvs. rörande tillämpningen av gällande valutaförordning).

Bankföreningen hävdar att när sålunda regeringen genom 13 § valutaförordningen dragit upp gränserna för den uppgiftsskyldighet riksbanken äger ålägga allmänheten, riksbanken saknar befogenhet att med stöd av 6 § valutalagen utvidga den fastlagda uppgiftsskyldigheten. Samma uppfattning framförs av Industriförbundet. Båda organisationerna hävdar alltså att laga grund saknas för avsedd rapporteringsskyldighet och att genomförande härav sålunda förutsätter författningsändring.

Organisationernas uppfattning är enligt fullmäktiges mening felaktig. Det är visserligen riktigt att när valutalagen i 6 § första stycket uppdrar åt riksbanken att "meddela närmare föreskrifter rörande tillämpningen av meddelat förordnande", ligger häri – ehuru utsagt – den begränsningen att riksbanken icke i sådana föreskrifter får gå utöver vad valutaförordningen föreskriver. Skillnaden mellan organisationernas uppfattning å ena sidan och riksbankens å den andra ligger därmed i tolkningen av 13 § valutaförordningen. Organisationerna synes mena att detta lagrum på ett fullständigt sätt

anger vilka uppgifter som riksbanken över huvud taget skall äga inhämta från allmänheten. Fullmäktiges uppfattning är att 13 § valutaförordningen, som uppenbarligen tillkommit för att ge lagstöd åt en deklarationsplikt som underlag för hembudsskyldighet, måste tolkas med detta syfte för ögonen. Omfattningen av en sådan deklarationsplikt är alltså slutgiltigt fastslagen i 13 § valutaförordningen och kan lagligen ej utsträckas ytterligare genom tillämpningsföreskrifter av riksbanken.

Men riksbankens åläggande för bankerna att redovisa verkställda utlandsbetalningar handlar om något annat. Det är härvidlag ej fråga om att deklarerat ägda tillgångar utan att anmäla att en betalning utväxlats och vad transaktionen avsett. Avsikten är att riksbanken härigenom skall kunna följa utvecklingen av utlandsbetalningarna och övervaka dessa på sätt som valutaförfattningarna syftar till. Att riksbanken på ett eller annat sätt och i en eller annan form kräver att banker och kunder rapporterar utförda utlandsbetalningar är alltså ej någon utvidgning av deklarationsplikten enligt 13 § valutaförordningen. Någon form av rapportering är helt enkelt en förutsättning för att valutareglering över huvud taget skall kunna bedrivas på sätt som statsmakterna avsett. Föreskrifter om rapportering av betalningar måste därmed kunna meddelas med stöd av 6 § valutlagen.

Organisationernas invändning skall också ses i ljuset av att riksbanken alltsedan valutaregleringens införande år 1940 alltid krävt rapportering av utförda betalningar utan att vederligen invändning tidigare gjorts om att laga grund härför skulle saknas. Ända till 1961 rapporterades ju för övrigt också ingående varubetalningar. Att nu tidigare blanketter ersättes av magnetband lär ej förändra det legala läget. Den tolkning av 6 § valutlagen som riksbanken hävdar stöds alltså av en fast, snart halvsekelgammal praxis.

Även om sålunda organisationernas invändning synes sakna fog, är otillfredsställande att tvekan uttalats beträffande befogenheten för den myndighet som förväntas bedriva valutareglering att över huvud taget informera sig om vilka betalningar till och från utlandet som blir utförda. Fullmäktige vill därför föreslå att en ny paragraf införs i valutaförordningen (lämpligen såsom 15 §, vilket nummer är ledigt) där envar som är bosatt här i riket eller eljest här uppehåller sig åläggs att, i den omfattning riksbanken finner erforderligt, till riksbanken lämna uppgift angående de betalningar han verkställer till eller mottar från någon som är bosatt i utlandet eller där uppehåller sig. En regel av detta slag förutsätts kunna införas i valutaförordningen med stöd av 5 § 3) valutlagen.

Den föreslagna uppgiftsskyldigheten bör på motsvarande sätt som den i 13 § valutaförordningen förses med sanktionsbestämmelser. Bestämmelse om rätt att föreskriva vite föreslås därför. Det är emellertid både av hänsyn till den enskilde och av administrativa skäl angeläget att kunna undvika det tunga och ingripande vitesförfarandet i de vanliga enkla fall när någon av förbiseende eller annat slarv ej rapporterar en betalning. Det föreslås därför att den som efter anmaning underlåter att lämna begärd uppgift skall kunna påföras en förseningsavgift, vilken i nära överensstämmelse med motsvarande avgifter inom taxeringsväsendet torde kunna sättas till 500 kr. för aktiebolag och högst 300 kr. för övriga. Eftersom avgiften sålunda blir fixerad till ett begränsat belopp bör det, för att undvika administrativ

omgång, vara möjligt att låta den omedelbart drivas in i den ordning som gäller för indrivning av skatt. Bestämmelse härom föreslås.

Förs. 1985/86:11

Ytterligare bör anmälas att Företagens Uppgiftslämnardelegation anser det vara statsrättsligt tveksamt om en bank kan utöva myndighet. Någon tvekan ur konstitutionell synpunkt föreligger dock ej eftersom 11 kap. 6 § tredje stycket regeringsformen uttryckligt anger att med stöd av lag förvaltningsuppgift kan överlämnas till bolag. Däremot kan det måhända ses som en formell brist att valutalagen ej mera uttryckligt formulerar en sådan delegering än genom bestämmelsen i 2 § 1) att riksbanken äger bemyndiga valutabank att "driva handel med" vissa värdeobjekt. Men att valutabank därutöver har en förvaltningsuppgift genom skyldighet att övervaka vilka betalningar som utförs har klart erkänts av statsmakterna. Vid de ändringar i valutaförordningen som vidtogs 1963 blev sålunda löpande betalningar fria under den uttryckliga förutsättningen att de gick genom banksystemet och att det därvid "i princip ankommer på valutabankerna själva att, när en betalning begäres utförd, inhämta erforderliga upplysningar för att banken skall kunna bedöma om betalningen är löpande eller ej" (prop. 1963:139 s. 28 f och 57). Det undandrar sig fullmäktiges bedömande huruvida vid valutalagens anpassning till nya regeringsformen en erinran om denna förvaltningsuppgift för valutabankerna möjligen bort intas i valutalagen. Att emellertid statsmakternas avsikt varit att valutabankerna alltjämt skulle svara för denna övervakning av utlandsbetalningarna, utan vilken för övrigt en valutareglering ej är möjlig, står utom allt tvivel.

Fullmäktige har med det sagda velat fästa uppmärksamheten på den gjorda invändningen men finner för egen del lagändring ej påkallad.

Hemställen

Fullmäktige hemställer

att riksdagen måtte anta i bilaga A till denna skrivelse intagna förslag till lag om ändring i sekretesslagen (1980:100) och

att riksdagen måtte ge regeringen till känna att valutaförordningen bör ändras i överensstämmelse med i bilaga B till denna skrivelse intagna förslag till förordning om ändring i valutaförordningen (1959:264).

Stockholm den 5 september 1985

På Fullmäktiges vägnar:

Olle Göransson

Hanna Ericson

Förslag till Lag om ändring i sekretesslagen (1980:100)

Förs. 1985/86:11

Bil. A

Häri genom föreskrivs att 9 kap. 5 § sekretesslagen (1980:100)¹ skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Sekretess gäller hos riksbanken i ärenden om tillståndsgivning eller tillsyn enligt valutalagstiftningen för uppgift om enskilda personliga eller ekonomiska förhållanden, *om det kan antas att den enskilde lider skada eller men om uppgiften röjs.*

Föreslagen lydelse

5 §

Sekretess gäller hos riksbanken i ärenden om tillståndsgivning eller tillsyn enligt valutalagstiftningen för uppgift om enskilda personliga eller ekonomiska förhållanden, *om det inte står klart att uppgiften kan röjas utan att den enskilde lider skada eller men.*

Sekretess gäller i ärende om studiestöd för uppgift om enskilda personliga eller ekonomiska förhållanden, om det kan antas att den enskilde lider skada eller men om uppgiften röjs. Såvitt gäller annat än studiestöd under sjukdom gäller sekretessen dock inte beslut i ärendet.

Sekretess gäller, i annat fall än som avses i andra stycket och 8 kap. 6–8 §§, i ärende om utlåning av allmänna medel för uppgift om enskilda personliga eller ekonomiska förhållanden, om det kan antas att den enskilde lider skada eller men om uppgiften röjs. Sekretessen gäller dock inte ansökan eller beslut i ärendet.

I fråga om uppgift i allmän handling gäller sekretessen i högst femtio år.

¹ Omtryckt 1982:1106.

Förslag till Förordning om ändring i valutaförordningen (1959:264)

Förs. 1985/86:11

Bil. B

Härigenom föreskrivs i fråga om valutaförordningen (1959:264) att i förordningen skall införas en ny paragraf, 15 §, av nedan angivna lydelse.

15 §

En var, som är bosatt här i riket eller eljest här uppehåller sig, är pliktig att, i den omfattning riksbanken finner erforderligt, till riksbanken lämna uppgift angående de betalningar han verkställer till eller mottager från någon som är bosatt i utlandet eller där uppehåller sig.

Har någon efter anmaning underlåtit att lämna uppgift enligt första stycket, äger riksbanken påföra honom särskild avgift (förseningsavgift). Sådan avgift påförs med 500 kronor för aktiebolag och högst 300 kronor för övriga. Påförd förseningsavgift, som inte betalas inom föreskriven tid, får omedelbart drivas in i den ordning som gäller för indrivning av skatt enligt uppbördslagen (1953:272). Restavgift utgår dock ej.

Underlåter någon alltjämt, trots att förseningsavgift påförts, att lämna uppgift enligt första stycket äger riksbanken förelägga honom lämpligt vite.

Närvarande: Ordföranden Gunnar Sträng, vice ordföranden Olle Göransson, Bengt Dennis, Staffan Burenstam Linder, Karl Boo, Johan Gernandt och Ivar Nordberg.

§ 7. Förslag om nytt rapporteringssystem för betalningar från utlandet – BOK II

Uptogs på nytt till behandling förslag om nytt rapporteringssystem för betalningar från utlandet. Då MBL-förhandling nu hade genomförts och då någon erinran därvid inte framställdes mot det av fullmäktige den 22 augusti 1985 antagna förslaget till beslut fastställde fullmäktige detta. Fullmäktige beslöt alltså:

- Ett rapporteringssystem för betalningar från utlandet enligt alternativ 1 i systemförslag av den 28 maj 1985 med en rapporteringsgräns på 25 000 kronor införs.
- De nya rapporteringsreglerna angående betalningar från utlandet börjar tillämpas fr. o. m. den 1 mars 1987.
- Framställning görs till riksdagen om ändring i sekretesslagarna m. m.
- Rapporteringsgränsen för betalningar till utlandet höjs till 25 000 kronor.
Staffan Burenstam Linder, Karl Boo och Johan Gernandt hänvisade till sin reservation mot förslaget till beslut och vad de där anfört (se fullm. prot. 1985-08-22, § 8).

Ur protokollet:

Y. Haglund

Närvarande: Ordföranden Gunnar Sträng, vice ordföranden Olle Göransson, Bengt Dennis, Staffan Burenstam Linder, Karl Boo, Marianne Stålborg och Johan Gernandt

§ 8 Förslag om nytt rapporteringssystem för betalningar från utlandet BOK II

Åke Gustafsson lämnade en redogörelse för huvuddragen i en promemo-riesammanställning daterad den 5 juni 1985 med förslag om nytt rapporteringssystem för betalningar från utlandet, *protokollsbilaga A* (här ej bilagd), samt i skrivelser från Företagens Uppgiftslämnardelegation av den 24 och 28 juni samt 14 augusti 1985, *protokollsbilaga B* (här ej bilagd), och en inom riksbanken den 16 augusti 1985 upprättad promemoria, *protokollsbilaga C* (här ej bilagd).

Fullmäktige beslöt att till grund för sedvanlig MBL-förhandling skulle läggas följande förslag till beslut.

- Ett rapporteringssystem för betalningar från utlandet enligt alternativ 1 i systemförslag av den 28 maj 1985 med en rapporteringsgräns på 25 000 kronor införs.
- De nya rapporteringsreglerna angående betalningar från utlandet börjar tillämpas fr. o. m. den 1 mars 1987.
- Framställning görs till riksdagen om ändring i sekretesslagarna m. m.
- Rapporteringsgränsen för betalningar till utlandet höjs till 25 000 kronor.

Mot beslutet reserverade sig *Staffan Burenstam Linder, Karl Boo* och *Johan Gernandt* som anförde följande.

Syftet med BOK II är betalningsbalansstatistik och kontroll av valutaregleringen.

Vår strävan är att lindra valutaregleringen i syfte att avskaffa den och att Sverige i det avseendet skall närma sig andra länder i vår kulturkrets. BOK II behövs då inte för att kontrollera valutaregleringen. Några erfarenheter har ej heller redovisats, som ger stöd för att införa en valutakontroll av betalningar från utlandet.

För att BOK II skall kunna genomföras krävs också en rad lagändringar, som måste beslutas av riksdagen. Det förefaller även av den anledningen välbetänkt att avvakta valutakommitténs betänkande, som är aviserat till förhösten 1985, innan beslut fattas.

Vad gäller betalningsbalansstatistiken delar vi uppfattningen att den behöver förbättras. Vi motsätter oss dock att ett så kostsamt och arbetskrävande förslag som BOK II, alt. 1 införes. Kostnaderna för BOK II kommer främst att drabba de stora, medelstora och små företagen, vilket är högst otillfredsställande.

BOK II strider mot statsmakternas uttalanden i olika sammanhang om minskat krångel och kräver även lagändringar. Stark kritik har riktats mot

förslaget från bl. a. Industriförbundet, Bankföreningen inkl. PKbanken och Företagens Uppgiftslämnardelegation.

Förs. 1985/86:11

Riksbanken anger att "andra länder" har motsvarigheten till BOK II och pekar då på de skandinaviska länderna och Nederländerna. Men USA, Storbritannien, Schweiz och Västtyskland har inte denna kontrollapparat och dessa länder fungerar väl så bra som de skandinaviska.

Bristen på information är inte heller det stora hindret för en bättre ekonomisk politik i Sverige. Utökad byråkrati, reglering och kontroll kan däremot ytterligare förvärra företagets situation.

Riksbanken har utformat tre varianter på BOK II men satsar på den mest långtgående. Härutöver finns ett förslag från Statistiska centralbyrån.

Enligt vår uppfattning bör arbetet på en bättre betalningsbalansstatistik fortsätta i samarbete med SCB och bl. a. Industriförbundet, Bankföreningen och Företagens Uppgiftslämnardelegation. BOK II bör avvisas.

Ett beslut idag enligt föreliggande förslag innebär också att näringslivet och bankerna redan nu måste börja förberedelsearbetet för övergång till ett ev. BOK II, som de starkt motsätter sig. Det kan inte rimligen begäras att detta arbets- och kostnadskrävande förberedelsearbete måste igångsättas innan erforderliga riksdagsbeslut föreligger.

Denna paragraf förklarades omedelbart justerad.

Ur protokollet:

Y. Haglund